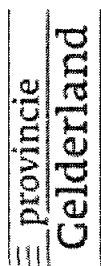

RAPPORTAGE LUCHTKWALITEIT 2006

PROVINCIE GELDERLAND

Provinciaal Actieplan Luchtkwaliteit actiepunten 4

Vastgesteld door GS op 13 november 2007

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
2 Resultaten luchtkwaliteit 2006	9
3 Vergelijking met andere jaren	17
4 Ingezet en voorgenomen beleid	21
5 Eindconclusies	25
Bijlagen	27
Bijlage 1	29
Bijlage 2	31
Bijlage 3	33

SAMENVATTING

De Gelderse rapportage luchtkwaliteit geeft een beeld van de luchtkwaliteit in 2006 in Gelderland. Het is gebaseerd op de wettelijke rapportageplicht van de provincie en de gemeenten om te rapporteren over de luchtkwaliteit op hun grondgebied. De provinciale rapportage vormt een onderdeel van het provinciale actieplan luchtkwaliteit.

De kern van deze rapportage bestaat uit een overzicht van de overschrijdingen van de luchtkwaliteitsnormen in 2006 en een vergelijking met andere jaren.

Voor het eerst hebben alle Gelderse gemeenten gegevens aangeleverd over de vergunde veestapel van de grote agrarische bedrijven, waardoor de fijn stof belasting rond deze bedrijven in beeld kon worden gebracht. Verder hebben in totaal 43 van de 56 Gelderse gemeenten in 2006 onderzoek gedaan naar de luchtkwaliteit langs wegen en daarover gerapporteerd.

Evenals in vorige jaren zijn alleen overschrijdingen geconstateerd voor fijn stof en stikstofdioxide en niet voor andere stoffen.

De overschrijdingen zijn vastgesteld in 49 gemeenten, 27 hiervan hebben zowel knelpunten bij wegen (vooral langs lokale wegen in de bebouwde kom in de grote steden en langs het hoofdwegennet) als bij agrarische bedrijven. Veertien gemeenten kennen alleen agrarische knelpunten en 8 alleen knelpunten bij wegen.

In de overige 7 gemeenten is er voor zover bekend geen overschrijding van elk van de normen luchtkwaliteit.

Het beeld van de luchtkwaliteit in 2006 bevestigt dat een aanpak van knelpunten nodig is in Stadsregio Knooppunt Arnhem-Nijmegen, Regio Rivierengebied, Regio De Vallei en in de gemeenten Doetinchem, Apeldoorn, Zutphen en Harderwijk. Dit is in deze regio's en gemeenten opgepakt in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Lucht (NSL-Gelderland). Daarnaast verdienen gemeenten met landbouwknel punten fijn stof extra aandacht.

De provinciale ambitie bestaat uit het tijdig oplossen van alle knelpunten met de luchtkwaliteit in Gelderland, ook de hardnekkige. Voor fijn stof is dat 2010 en voor stikstofdioxide 2015. Dit vraagt een verhoogde inzet van alle betrokken partijen, waarbij de uitvoering van zowel het Gelderse NSL samen met regio's, rijk en gemeenten als het Provinciale Actie Programma Luchtkwaliteit centraal staan. Deze ambitie is alleen te realiseren onder de voorwaarde dat Europa derogatie van 5 jaar verleent en er voldoende geld beschikbaar is voor de uitvoering van maatregelen. Dit vormt de inzet voor de bestuurlijke onderhandelingen tussen de provincie en VROM.

INLEIDING

De Gelderse rapportage luchtkwaliteit geeft een beeld van de luchtkwaliteit in 2006 in Gelderland. Het is gebaseerd op de wettelijke rapportageplicht van de provincie en de gemeenten om te rapporteren over de luchtkwaliteit op haar grondgebied. De provinciale rapportage vormt een onderdeel van het provinciale actieplan luchtkwaliteit, actiepunten 4.

De provincie heeft samen met de Gelderse gemeenten diverse activiteiten ondernomen om ook dit jaar te kunnen rapporteren over de luchtkwaliteit. Het uitgangspunt daarbij was om samen met de gemeenten in Gelderland een zo betrouwbaar mogelijk beeld te krijgen over de luchtkwaliteit in de provincie Gelderland.

Het Gelders Platform Lucht (GPL) heeft in 2006 drie bijeenkomsten georganiseerd voor alle Gelderse gemeenten. Dit platform is een samenwerkingsverband van de provincie Gelderland, gemeenten, Rijkswaterstaat, Infomil, inspectie VROM en GGD over lucht. Naast het onderwerp rapportage is ook stilgestaan bij andere luchtonderwerpen als wettelijke regelingen (Besluit Luchtkwaliteit 2005, aangepaste Wet Milieubeheer, In Betekende Mate projecten), jurisprudentie en het toetsen van bestemmingsplannen. Het merendeel van de Gelderse gemeenten participeert actief in het GPL.

De relevante gemeenten hebben in april 2007 de met het CAR model berekende luchtkwaliteit rond de provinciale wegen en met het KEMA STACKS model berekende luchtcontouren rond diverse provinciale industriële bronnen ontvangen.

Alle Gelderse gemeenten hebben informatie verstrekt over de vergunde dieraantallen van de ca. 1000 grote agrarische bedrijven. Deze gegevens zijn verzameld in de periode van april tot juli 2007. Op basis van deze gegevens heeft het ECN de fijn stof knelpunten rond stallen bepaald (Fijn stof uit stallen, verfijningsslag i.h.k.v. het NSL, ECN, in voorbereiding).

Daarnaast hebben in totaal 43 Gelderse gemeenten onderzoek gedaan naar de luchtkwaliteit in 2006 bij wegen en hiervan een opgave verstrekt. De ontvangen gegevens zijn gecontroleerd op juistheid en volledigheid en zonodig bijgesteld of aangevuld. Bij deze controle bleek dat sommige gemeenten de luchtkwaliteit op een andere manier heeft vastgesteld. Daarbij zijn deze gemeenten uitgegaan van andere verkeersintensiteiten, andere modellen of hebben zij een andere definitie van een knelpunt gehanteerd.

Met instemming van VROM zijn in het GPL afspraken gemaakt over de planning. Ook dit jaar is weer gebleken dat het in de praktijk moeilijk was om deze planning te halen, o.a. door het te laat aanleveren van modellen en andere luchtkwaliteitsgegevens en planningsproblemen bij gemeenten.

De rapportage bevat een verslag van de luchtverontreiniging in de provincie Gelderland in het jaar 2006, het tweede jaar waarover gerapporteerd wordt op grond van het Besluit luchtkwaliteit 2005 (BLK 2005). Evenals in 2005 geldt in 2006 de inventarisatieplicht van gemeenten nu ook buiten de bebouwde kom en voor het bepalen van de fijn stof concentraties mocht de "zeezoutcorrectie"

worden toegepast. Bovendien gelden met ingang van 1 januari 2005 de grenswaarden voor fijn stof.

De kern van de provinciale rapportage is een op basis van beschikbare gemeentelijke informatie opgesteld overzicht van de overschrijdingen in 2006, in hoofdstuk 2. De luchtkwaliteit rond rijkswegen is gebaseerd op gegevens van RWS uit april 2007. De provinciale rapportage bestaat voor het eerst uit de landbouwknelpunten fijn stof en daarnaast uit de knelpunten bij wegen. Zo nodig is de gemeentelijke informatie over knelpunten langs wegen aangevuld met gegevens over de luchtkwaliteit rond rijks - en provinciale wegen voor de niet (volledig) rapporterende gemeenten. Verder is in hoofdstuk 3 een vergelijking met andere jaren gemaakt. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het ingezette provinciale en voorgenomen beleid om de luchtkwaliteit te verbeteren en de ruimtelijke ontwikkeling door te laten gaan. De conclusies ten slotte staan in hoofdstuk 5.

Voor meer informatie over de luchtkwaliteitsnormen, de gezondheidseffecten en de rol van de provincie bij het opstellen van de rapportage wordt verwezen naar de in vorige jaren verschenen rapportages en diverse websites, zoals www.gelderland.nl en www.infomil.nl.

De provincie heeft begin november een ambtelijk concept van de luchtkwaliteitsrapportage opgestuurd naar VROM en Infomil. De ambtelijke rapportage is in de week van 29 oktober via de website van het Gelders Platform Milieu voorgelegd aan participerende gemeenten van het GPL en is door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 13 november 2007 vastgesteld.

Alle Gelderse gemeenten hebben voor het eerst informatie beschikbaar gesteld over de dierenaantallen van ca. 1000 grote agrarische bedrijven. Daarbij gaat het vooral over de agrarische IPPC bedrijven, waarvan de gegevens van april tot juli 2007 zijn verzameld. Deze data zijn gebruikt om de fijn stof knelpunten bij landbouwbedrijven in beeld te brengen, conform de aannames uit een ECN rapport, Fijn stof uit stallen, verfijningsslag i.h.k.v. het NSL, oktober 2007, in voorbereiding.

Daarnaast bestaat deze rapportage uit de opgaven van 43 van de 56 Gelderse gemeenten over de luchtkwaliteit rond wegen. Voor 6 van deze 43 gemeenten is de gemeentelijke rapportage met toestemming van de betreffende gemeente aangevuld met gegevens over de overschrijdingen bij rijks- en provinciale wegen. Voor de overige gemeenten die de luchtkwaliteit niet zelf hebben onderzocht is de luchtkwaliteit geschat op basis van de door de provincie zelf uitgevoerde berekeningen van de luchtkwaliteit langs rijks- en provinciale wegen. Als voorbeeld zijn er in dit hoofdstuk een aantal kaarten opgenomen van een aantal gemeentelijke rapportages, waarin de binnenstedelijke knelpunten luchtkwaliteit worden aangegeven (kaart 1 tot en met 6).

Op deze manier is een goed beeld te geven van de luchtkwaliteit in Gelderland.

In 7 gemeenten vindt er geen overschrijding van luchtkwaliteitsnormen plaats. In de overige 49 gemeenten zijn er alleen overschrijdingen voor stikstofdioxide en/of fijn stof en niet voor andere stoffen.

Hoewel de grenswaarden en drempelwaarden van het Besluit luchtkwaliteit 2005 overal in de buitenlucht (met uitzondering van de werkplek) gelden, is onderscheid gemaakt tussen overschrijdingen langs wegen en bij landbouwbedrijven. Bij de gemeenten met knelpunten langs wegen is speciaal gekeken naar die gemeenten waar woningen binnen de contour liggen en naar overschrijdingen waarbij dat niet het geval is. Daarnaast is aangegeven over welke totale weglengte de grenswaarden en drempelwaarden worden overschreden.

Per stof ziet het Gelderse beeld er als volgt uit:

2.1 Overschrijding van de daggemiddelde grenswaarde voor fijn stof (norm is 50 µg/m³, maximum 35 dagen in 2005)

Alleen wegenknelpunten

- Acht gemeenten te weten in Arnhem, Culemborg, Ermelo, Nijmegen, Renkum, Rheden, Tiel en Westervoort.
- In 7 gemeenten is er sprake van een overschrijding langs provinciale wegen over een totale weglengte van 19,6 km, te weten in Arnhem (langs de N325, Pleyroute over een weglengte van 9,8 km), in Barneveld (langs de N805, weglengte 1,3 km), in Harderwijk (N302, Newtonweg/A28, weglengte 1,4 km), Lingewaard (bij de N325, Pleyroute, weglengte 0,43 km), in Neder-Betuwe (N233/oprit A15, weglengte 0,2 km), in Rheden (bij de N348 in Dieren, weglengte 2,1 km) en in Wijchen (A326 langs de op-/afrit A50 oost tot op-/afrit N845 west, met een weglengte van 4,4 km).
- Langs 8 rijkswegen te weten A1, A30, A28, A12, A50, A73, A2 en A15 over een weglengte van 50,8 km.

- In 32 gemeenten met wegenknelpunten zijn 22 gemeenten waarbij in totaal circa 2440 woningen (6300 personen) binnen de contour liggen, te weten in Apeldoorn, Arnhem, Barneveld, Berkelland, Beuningen, Culemborg, Doetinchem, Ede, Geldermalsen, Groesbeek, Lingewaard, Maasdriel, Nijkerk, Nijmegen, Oude IJsselstreek, Rheden, Tiel, Wageningen, Westervoort, Wijchen, Zevenaar en Zutphen. In deze 22 gemeenten treedt de overschrijding op over een totale weglengte van 126 km.
- In overige 10 gemeenten met wegenknelpunten zijn wel overschrijdingen langs wegvakken, maar voor zover bekend liggen er geen woningen binnen de contour, te weten in Duiven, Ermelo, Harderwijk, Hatter, Heumen, Neder-Betuwe, Putten, Renkum, Voorst en Zaltbommel. De overschrijdingen in deze 10 gemeenten komen overeen met een totale weglengte van 10,2 km.

Alleen landbouwknelpunten

- Zeventien gemeenten hebben 1 of meerdere landbouw bedrijven fijn stof concentraties boven de dagnorm, te weten in Aalten, Bronckhorst, Buren, Druten, Elburg, Epe, Heerde, Lingewaard, Lochem, Montferland, Neerijnen, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Overbetuwe, Scherpenzeel en West Maas en Waal.

Zowel wegen- als landbouwknelpunten

- Dit zijn 24 gemeenten, te weten in Apeldoorn, Barneveld, Berkelland, Beuningen, Doetinchem, Duiven, Ede, Geldermalsen, Groesbeek, Harderwijk, Hatter, Heumen, Lingewaard, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijkerk, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Wageningen, Wijchen, Zevenaar, Zaltbommel en Zutphen.

Geen knelpunten

- Geen overschrijding in de overige 7 gemeenten.

Het landelijke meetstation aan de Graafseweg in Nijmegen bevestigt met 70 dagen de overschrijding van de dagnorm voor fijn stof. De hier gemeten concentratie is de hoogste van Nederland.

2.2 Overschrijding jaargemiddelde grenswaarde voor fijn stof (norm is 40 µg/m³ in 2005)

Alleen wegenknelpunten

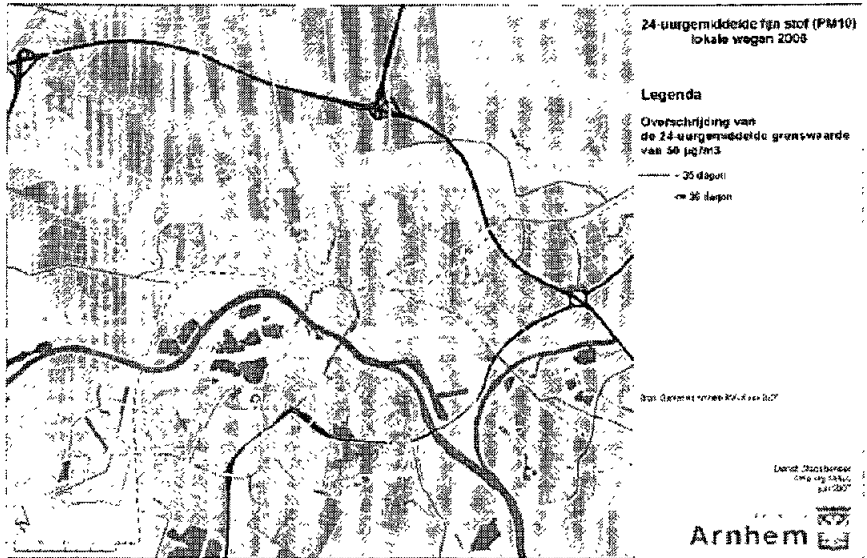
- Alleen in Nijmegen, maar voor zover bekend geen woningen binnen de contour. De overschrijding treedt op over een totale weglengte van 2,1 km.

Alleen landbouwknelpunten

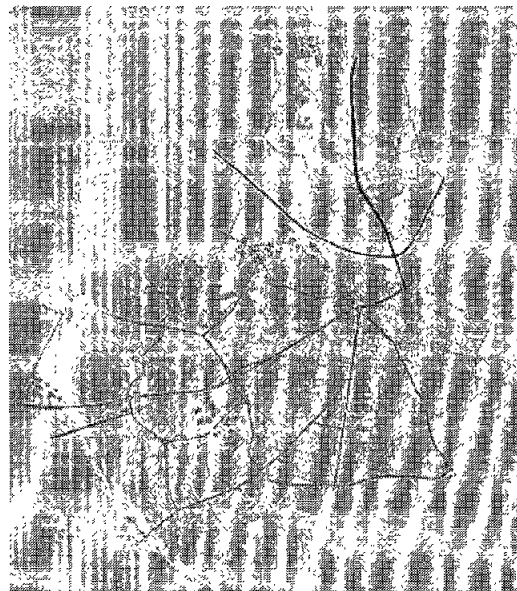
- In 21 gemeenten bevinden zich 1 of meerdere grote landbouw bedrijven met concentraties boven de jaarnorm, te weten in Aalten, Apeldoorn, Barneveld, Berkelland, Doetinchem, Ede, Epe, Harderwijk, Hatter, Lingewaard, Lochem, Maasdriel, Neerijnen, Nijkerk, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Overbetuwe, Putten, Scherpenzeel, Zaltbommel en Zutphen.

Geen knelpunten

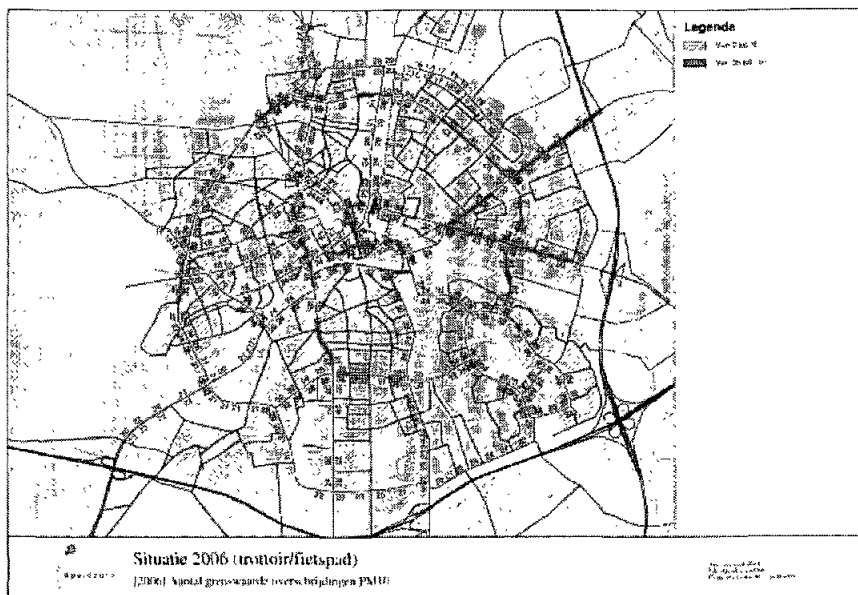
- Geen overschrijding in de overige gemeenten.

Kaart 1 Arnhemse wegvakken met een overschrijding van de fijn stof daggemiddelde grenswaarde in 2006

Kaart 2 Nijmeegse wegvakken met een overschrijding van de fijn stof daggemiddelde grenswaarde in 2006

Kaart 3 Apeldoornse wegvakken met een overschrijding van de fijn stof daggemiddelde grenswaard in 2006

2.3 Overschrijding jaargemiddelde grenswaarde voor stikstofdioxide (norm is $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in 2010)

Alleen wegenkelpunten

- In 15 gemeenten waarbij in totaal circa 1250 woningen (3000 personen) binnen de contour liggen, te weten in Apeldoorn, Arnhem, Barneveld, Beuningen, Culemborg, Ede, Geldermalsen, Groesbeek, Lingewaard, Maasdriel, Nijkerk, Nijmegen, Rheden, Wijchen en Zaltbommel. In deze 15 gemeenten treedt de overschrijding op over een totale weglengte van 114,9 km.
- In 13 gemeenten wel overschrijdingen langs wegvakken, maar voor zover bekend geen woningen binnen de contour, te weten in Buren, Duiven, Ermelo, Hattum, Heumen, Lingewaard, Neder-Betuwe, Neerijnen, Putten, Renkum, Voorst, Westervoort en Zevenaar. De overschrijdingen in deze 13 gemeenten komen overeen met een totale weglengte van 21,3 km.
- In 4 gemeenten is er sprake van een overschrijding langs een provinciale wegen over een totale weglengte van 11,2 km, te weten in Arnhem (langs de N325 de Pleyroute, over een weglengte van 9,8 km) in Lingewaard (langs de N325 de Pleyroute, weglengte van 0,43 km), in Neder-Betuwe (bij de N233/oprit A15, weglengte van 0,2 km) en in Wijchen (A326, weglengte 0,8 km).
- Langs 7 verschillende rijkswegen te weten A1, A28, A12, A50, A73, A2 en A15 over een weglengte van 83,9 km.

Geen knelpunten

- In de overige 28 gemeenten.

Het landelijke meetstation aan de Graafseweg in Nijmegen bevestigt met een concentratie van $47 \mu\text{g}/\text{m}^3$ de overschrijding van de jaargemiddelde norm voor stikstofdioxide. Vergeleken met de andere straatstations in Nederland staat de Graafseweg op de derde plaats.

2.4 Overschrijding van de plandrempel voor stikstofdioxide. (norm is 48 µg/m³ in 2006):

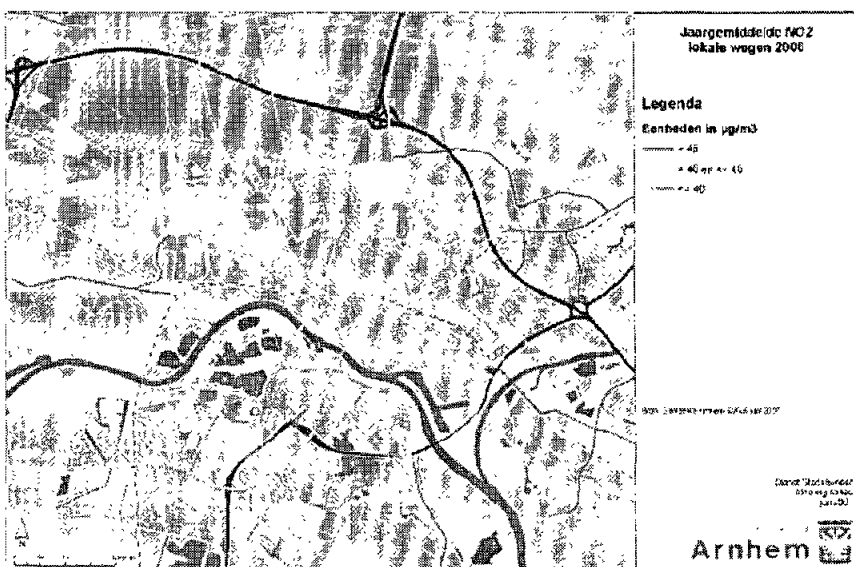
Alleen wegnelpunten

- In 2 gemeenten waarbij in totaal 30 woningen (67 personen) binnen de contour liggen, te weten Lingewaard en Nijmegen. In deze 2 gemeenten treden de overschrijdingen op over een totale weglengte van 8,8 km.
- In 7 gemeenten wel overschrijdingen langs wegvakken, maar voor zover bekend geen woningen binnen de contour, te weten in Apeldoorn, Arnhem, Barneveld, Geldermalsen, Neerijnen, Nijkerk en Zaltbommel. In deze 7 gemeenten treedt de overschrijding op over een totale weglengte van 3,3 km.

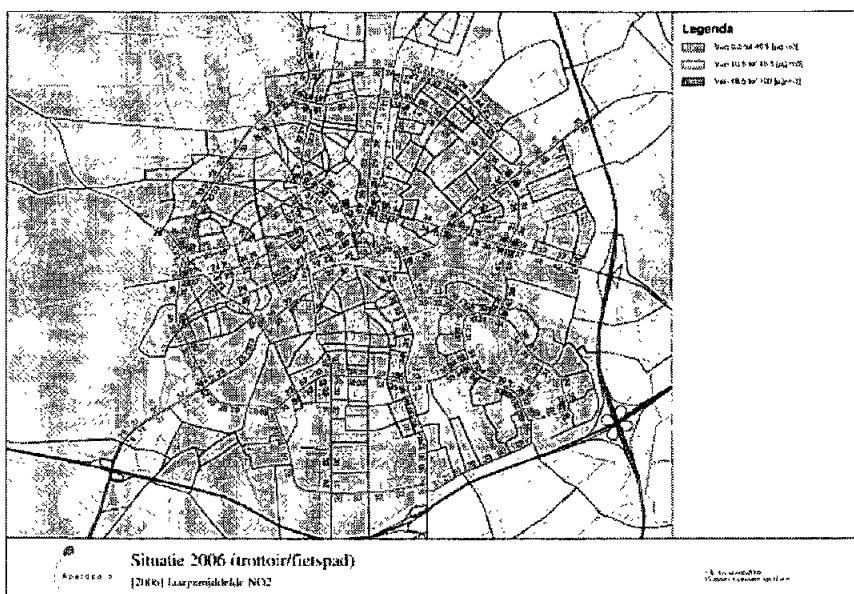
Bovenstaande gemeenten met een plandrempel overschrijding moeten volgens het Besluit Luchtkwaliteit uit 2005 een plan van aanpak opstellen, waarin moet worden aangegeven hoe de knelpunten kunnen worden opgelost.

Geen knelpunten

- In de andere 47 gemeenten.

Kaart 4 Arnhemse wegvakken met een overschrijding van de stikstofdioxide grenswaarde en plandrempel in 2006

Kaart 6 Apeldoornse wegvakken met een overschrijding van de stikstofdioxide grenswaarde en plandrempel in 2006

2.5 Overschrijdingen van de normen bij verschillende soorten wegen

De overschrijdingen treden vooral op langs lokale wegen binnen de bebouwde kom in de grote steden en langs rijkswegen en in mindere mate langs provinciale wegen (zie tabel 1).

stof	rijkswegen (weglengte in km)	provinciale wegen weglengte (in km)	gemeentelijke wegen (weglengte in km)	alle wegen totaal (weglengte in km)
daggemiddelde fijn stof (50 µg/m ³ , 35 dagen)	50,8 (33%)	19,6 (13%)	82,1 (54%)	152,6 km (100%)
jaargemiddelde stikstofdioxide (40 µg/m ³)	83,9 (62%)	11,2 (8%)	41,1 (30%)	136,2 km (100%)

Tabel 1 Overschrijdingen van normen langs verschillende soorten wegen in Gelderland in 2006.

Voor verdere gegevens hierover wordt verwezen naar de bijlagen. Bijlagen 1 en 2 geven een overzicht in welke Gelderse gemeente er in 2006 sprake is van een overschrijding van de luchtkwaliteitsnormen. Voor de fijn stof grenswaarden is dit gedaan in bijlage 1 en voor de jaargemiddelde norm van stikstofdioxide concentratie in bijlage 2.

In bijlage 3 zijn diverse kaarten opgenomen met een nadere toelichting van de luchtkwaliteitsproblematiek in 2006.

Conclusie:

- Evenals in vorige jaren zijn alleen overschrijdingen geconstateerd voor fijn stof en stikstofdioxide en niet voor andere stoffen waarvoor het Besluit Luchtkwaliteit normen bevat.

-
- Overschrijdingen zijn vastgesteld in 49 gemeenten, vooral langs lokale wegen binnen de bebouwde kom in grote steden en langs rijks- en provinciale wegen en rond agrarische bedrijven.
 - In 7 gemeenten is er voor zover bekend geen overschrijding van elk van de normen luchtkwaliteit.

3

Vergelijking met andere jaren

3.1 Langjarige trend luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit kan van jaar tot jaar variëren door de meteorologie (als windsnelheid, temperatuur, neerslag en zonneschijn), de emissiefactoren van (vracht)auto's en de verkeersintensiteiten (inclusief de samenstelling van het verkeer). De invloed van de meteorologie op de luchtkwaliteit is erg groot en kan oplopen tot zelfs plus of min 5 µg/m³. De invloed van de overige factoren blijft beperkt tot enkele µg/m³. Gemiddeld over alle Nederlandse stations neemt de fijn stof concentratie jaarlijks af met 1 µg/m³. De luchtkwaliteit in Gelderland is de afgelopen jaren dus beter geworden o.a. door schonere motoren van (vracht)auto's: milieubeleid loont. De trend is dus schoner, al kan de kwaliteit van jaar tot jaar variëren onder invloed van de meteorologie.

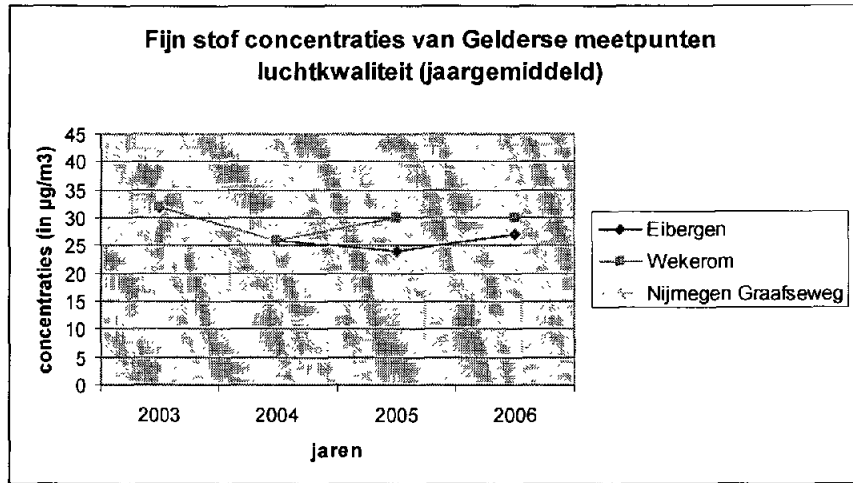
3.2 Vergelijking 2006 met 2005: grootschalige concentraties Nederland

Jaarlijks brengt het Milieu en Natuur Planbureau de luchtkwaliteit in beeld, zonder rekening te houden met de aanwezigheid van lokale bronnen. Dit doet men door het uitbrengen van de grootschalige concentraties kaart Nederland, de GCN (bron: MNP).

Bij de bepaling van de GCN kaarten voor 2006 zijn nieuwe inzichten over de emissiefactoren en de hoeveelheid afgelegde kilometers door het wegverkeer meegenomen. Dit heeft geleid tot lagere emissietotalen voor fijn stof en stikstofdioxide.

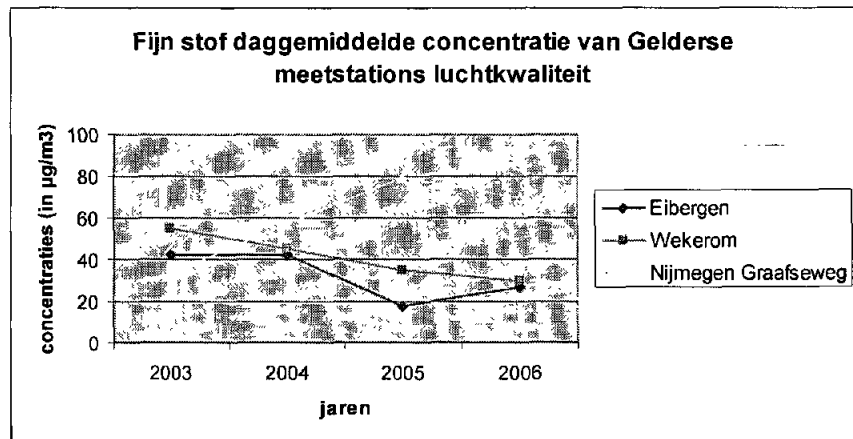
Als 2006 wordt vergeleken met 2005 valt op dat de fijn stof hoeveelheid in de gehele provincie is toegenomen met minimaal 1 µg/m³ tot maximaal 2,5 µg/m³ in het oosten van Gelderland (bijlage 3, kaart 13), terwijl de stikstofdioxide concentratie in midden en westen van de provincie is afgenomen met 2 µg/m³. Deze afname van stikstofdioxide geldt o.a. voor de grotere gemeenten Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen. In de Achterhoek is de stikstofdioxide concentratie juist toegenomen met 2 µg/m³ (bijlage 3, kaart 14). De belangrijkste oorzaak van de veranderingen ten opzichte van 2005 zijn grotendeels veroorzaakt door de wat minder gunstige meteorologie in 2006.

Gelderland kent 3 meetstations van het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit. De gemeten jaargemiddelden van fijn stof van deze meetstations dalen over de periode 2003 tot en met 2006. Dit geldt echter alleen voor de regionale stations in Eibergen en in Wekerom. Voor het straatstation in Nijmegen (Graafseweg) treedt een stijging op (zie figuur 1).

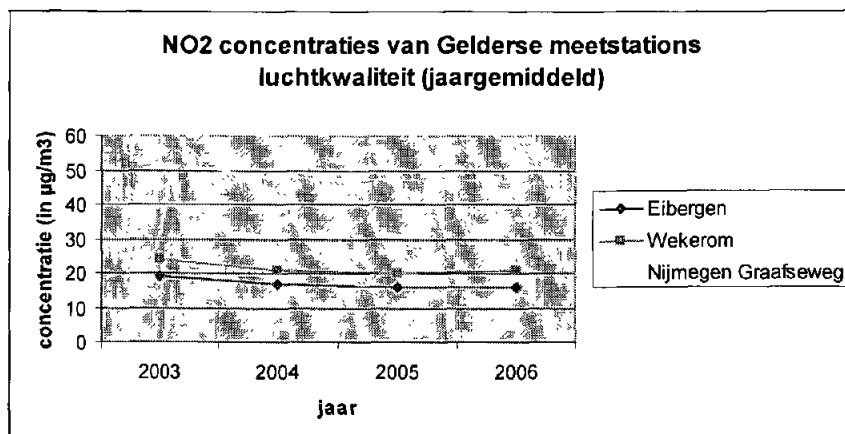
Figuur 1 Fijn stof concentraties jaargemiddelde van de Gelderse meetpunten Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit van 2003 tot en met 2006

Ook voor het daggemiddelde van fijn stof dalen de gemeten concentratie tussen 2003 en 2006, terwijl de gemeten concentraties van het Nijmeegse station aan de Graafseweg stijgt.

Figuur 2 Fijn stof concentraties daggemiddelde van de Gelderse meetpunten Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit van 2003 tot en met 2006

De stikstofdioxide concentraties van alle Gelderse meetstations van het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit vertonen sinds 2003 een dalende tendens.

Figuur 3 Stikstofdioxide concentraties jaargemiddelde van de Gelderse meetpunten Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit van 2003 tot en met 2006

3.3 Vergelijking 2006 met 2005: aantal woningen en overschrijdingsgebieden

Hoewel de grens- en drempelwaarden overal in de buitenlucht gelden (met uitzondering van de werkplek) zijn in deze paragraaf, voor zover dat mogelijk was, alleen gemeenten opgenomen die informatie hebben verstrekt over het aantal blootgestelde woningen in overschrijdingsgebieden nabij wegen. Het aantal woningen, dat gelegen is binnen het gebied waar overschrijding van bepaalde waarden plaatsvindt, geeft namelijk een betere indicatie voor het aantal personen dat wordt blootgesteld dan het aantal locaties en/of wegvakken met overschrijding (zie tabel 2 en 3).

2006 (48 µg/m ³)	2005 (50 µg/m ³)	2004 (52 µg/m ³)	2003 (54 µg/m ³)
Lingewaard: 6 woningen Nijmegen: 24 woningen	Arnhem : wegvak zonder woningen	Arnhem:30 woningen Nijmegen: locatie zonder woningen	Apeldoorn, Arnhem en Rheden

Tabel 2 Overschrijding van de plandrempel voor stikstofdioxide van 2003 - 2006

	2006	2005	2004	2003
jaargemiddelde stikstofdioxide (40 µg/m ³)	15 gemeenten 1250 woningen	11 gemeenten 1150 woningen	13 gemeenten 2200 woningen	24 gemeenten 1400 woningen
jaargemiddelde fijn stof (40 µg/m ³)	0 gemeenten	2 gemeenten 17 woningen	1 gemeente 7 woningen	18 gemeenten 470 woningen
daggemiddelde fijn stof (50 µg/m ³ , 35 dagen)	22 gemeenten 2440 woningen	17 gemeenten 2780 woningen	12 gemeenten 3600 woningen	45 gemeenten aantal woningen niet bekend

Tabel 3 Overschrijding van de grenswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof van 2003 - 2006

Evenals in vorige jaren blijkt dat de meeste overschrijdingen bij wegen, zich bij woningen concentreren langs lokale wegen binnen de bebouwde kom in grote steden en langs de rijks- en provinciale wegen. Een duidelijke trend is niet zichtbaar; zo is in 2006 het aantal stikstofoxiden woningen boven de norm gestegen ten opzichte van 2005, maar is het aantal fijn stof woningen in die periode juist afgenomen. Het aantal woningen/personen binnen overschrijdingscontouren in Gelderland in 2006 is vergelijkbaar met de situatie in 2005.

3.4 Verwachting voor de luchtkwaliteit in 2010

Volgens het Milieu en Natuur Planbureau zal de luchtkwaliteit in Nederland in 2010 en 2015 aanzienlijk beter zijn dan in 2006 als gevolg van de gezamenlijke maatregelen van EU, Rijk, provincie en gemeenten.

Van de Gelderse gemeenten die een prognose hebben gedaan voor 2010 verwachten de meeste dat de minder hardnekkige luchtknelpunten in 2010 zijn opgelost, dankzij de uitvoering van het rijksbeleid en de aanvullende gemeentelijke en regionale actieplannen uit het NSL. Er zullen echter desondanks hardnekkige luchtknelpunten over blijven, die zonder extra (EU) maatregelen niet zijn op te lossen. Het betreft hier knelpunten langs wegen en maar ook bij agrarische bedrijven. Behalve het ontbreken van voldoende middelen voor het oplossen van deze knelpunten, zijn er op dit moment (nog) geen kosteneffectieve maatregelen voor pluimveebedrijven voorhanden en kunnen de landbouwknelpunten juridisch moeilijk worden aangepakt.

Conclusie:

- De langjarige trend laat een steeds betere luchtkwaliteit zien door schonere motoren in (vracht)auto's: milieubeleid loont.
- De luchtkwaliteit kan van jaar tot jaar variëren onder invloed van de meteorologie.
- Bij het vergelijken van 2006 met 2005 blijkt dat het aantal woningen/personen in 2006 binnen overschrijdingscontouren in Gelderland vergelijkbaar is met de situatie in 2005. Voor stikstofdioxide is de kwaliteit in 2006 iets beter geworden, voor fijn stof wat slechter ten opzichte van 2005.
- Naast het oplossen van hardnekkige normoverschrijdingen bij wegen, is het niet tijdig oplossen van de landbouwknelpunten fijn stof een punt van zorg.

Het Rijk en de EU zijn primair verantwoordelijk voor de aanpak van het hoge achtergrondniveau van fijn stof en stikstofdioxide.

De mogelijkheden van de lagere overheden zijn wat dat betreft beperkt.

Niettemin moeten ook zij alles doen wat redelijkerwijs mogelijk is om de luchtkwaliteit zo veel mogelijk te verbeteren. Dit kan door het treffen van regionale en lokale maatregelen. De aanpak is verwoord in het Provinciale Actieplan Luchtkwaliteit en het Gelderse NSL.

4.1 Provinciaal Actieplan Luchtkwaliteit

De mogelijkheden van de provincie liggen voornamelijk op het gebied van verkeer en vervoer, industrie en ruimtelijke ordening. De rollen die de provincie Gelderland hierbij samen met de gemeenten vervult om de kwaliteit van de lucht te verbeteren en stagnatie in de ruimtelijke ontwikkeling te voorkomen, alsmede de concrete maatregelen die daarvoor uitgevoerd moeten worden, staan beschreven in het Provinciaal Actieplan Luchtkwaliteit, Samenwerking en Daadkracht (mei 2006). De provinciale ambitie bestaat uit het tijdig oplossen van alle problemen met de luchtkwaliteit in Gelderland, ook de hardnekkige. Voor fijn stof is dat in 2010 en in 2015 voor stikstofdioxide. Dit wil de provincie bereiken door uitvoering te geven aan het Provinciale Actieprogramma Luchtkwaliteit. Daarbij zullen wij o.a. als wegvakbeheerder de door de gemeenten aangegeven knelpunten bij provinciale wegen nader onderzoeken en zonodig aanvullende maatregelen nemen. Verder zullen wij samen met rijk, regio's en gemeenten uitvoering geven aan het Gelderse NSL. Hierbij gaat de provincie er wel vanuit dat Europa uitstel verleent, waardoor de grenswaarden voor fijn stof en stikstofdioxide later van kracht zullen worden. Verder zal er voldoende geld beschikbaar moeten zijn om alle knelpunten te kunnen aanpakken, wat de inzet is voor de bestuurlijke onderhandelingen tussen de provincie en VROM.

De uitvoering van het Gelderse Actieplan ligt op koers. Momenteel liggen er twee voortgangsrapportages en de eindrapportage zal in januari 2008 verschijnen. De belangrijkste resultaten die tot nu toe zijn behaald zijn:

- Toekennen van subsidie aan 4 Gelderse gemeenten voor realisatie van een openbaar aardgasvulstation in de gemeenten Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn en Tiel. Momenteel vinden er onderhandelingen plaats voor een aardgasvulstation in Geldermalsen, Harderwijk en Zutphen.
- De inbouw van roetfilters in 61 bussen is gerealiseerd. Het betreft bussen die rijden in het stedelijke gebied (13 bussen van Arriva, 23 van BBA en 25 bussen van Syntus). Daarnaast rijden er sinds december 2006 de eerste aardgasbussen op de Valleilijn.
- Invoering van een gelijke snelheid langs de gehele Pleyroute (80 km/h), waardoor in theorie de luchtkwaliteit voor zowel fijn stof als voor stikstofdioxide met ca. 10% kan verbeteren. Daarnaast zullen binnenkort de verschillende verkeersregelingen in zowel Zutphen (N348) als in Arnhem (Pleyroute) onderling optimaal op elkaar worden afgestemd (uitvoering gepland in 2007).
- De fijn stof uitstoot van landbouwbedrijven vergt extra aandacht. Daarom heeft in overleg met VROM, LNV en reconstructieprovincies een verfijningsonderzoek plaatsgevonden om beter inzicht te krijgen in de

knelpunten op bedrijfsniveau. In hoofdstuk 2 en in bijlage 3 op kaart 7 zijn de eerste resultaten van dit onderzoek gepresenteerd.

- Via het EU-Programmasecretariaat is met de Subsidieregeling Vitaal Gelderland voor 40 luchtwassers in regio Gelderse Vallei een positieve beschikking afgegeven. Voor een combiwasser op een nieuw varkensbedrijf in Groenlo is eveneens een subsidie toegekend (m.b.v. Stimuleringsregeling Milieu). Samen met deze 40 luchtwassers, de 14 ingelote bedrijven die meedoen aan een landelijke regeling en de 17 bedrijven die door een provinciale subsidie van € 500.000,- alsnog kunnen gaan deelnemen, komt het totale aantal geïnstalleerde luchtwassers in Gelderland dit jaar op 72.
- Innovatieve pilot opgezet op het gebied van landbouw en de reductie van fijn stof (olievermeveling bij pluimveebedrijf).
- Naar aanleiding van het onderzoek naar de mogelijke positieve of negatieve luchtkwaliteitseffecten van provinciale subsidieregelingen zijn de belangrijkste aanbevelingen al door de provincie opgepakt, namelijk het stimuleren van schoner en energiezuinig vervoer door middel van parkmanagement en mobiliteitsmanagement in combinatie met het project Fuel Switch.
- Opstellen van de wettelijke jaarrapportage lucht en het aansturen van regio's en gemeenten om de invoergegevens van de saneringstoel te controleren op juistheid en volledigheid.
- De (eerste) luchtkwaliteitsmetingen langs de N348 te Zutphen en langs de Stationstraat in Apeldoorn zijn afgerond. Hieruit blijkt dat er voor de N348 geen overschrijdingen van de grenswaarden voor fijn stof en stikstofdioxide plaatsvinden. De eerder geconstateerde overschrijdingen worden nu niet meer vastgesteld. De sinds mei 2006 uitgevoerde maatregelen ter verbetering van de doorstroming van het verkeer door het optimaliseren van de verkeersregelinstallaties, heeft hier zeker aan bijgedragen. Uit de eerste metingen langs de Stationstraat in Apeldoorn, blijkt dat er overschrijdingen plaatsvinden van de grenswaarden van stikstofdioxide en fijn stof. Dit komt overeen met de knelpunten uit de luchtkwaliteitsrapportage 2005 van de gemeente Apeldoorn. Een belangrijke bron van overschrijding wordt gevormd door de 1500 bussen die dagelijks door het zuidelijke deel van de Stationstraat rijden. In totaal 23 bussen zijn inmiddels van roetfilters voorzien en sinds september vinden er metingen plaats om te kijken wat het effect is van deze maatregel op de luchtkwaliteit.
- De digitaal beschikbare gemeentelijke rapportages 2006 zullen via de provinciale website (www.gelderland.nl) toegankelijk worden gemaakt.

4.2 NSL Gelderland

Naast het provinciale actieplan luchtkwaliteit is de uitvoering van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)-Gelderland in volle gang. Het NSL vormt de kern van de nieuwe Wet luchtkwaliteit die in oktober van 2007 van kracht is geworden. Het NSL-Gelderland hebben wij in samenspraak met de betrokken overheden in december 2006 vastgesteld en ingediend bij het ministerie van VROM, wat ook de basis vormt voor de bestuurlijke onderhandelingen tussen Rijk, IPO en VNG over verantwoordelijkheden en financiën.

Het NSL-programma bevat alle maatregelen die de luchtkwaliteit verbeteren. Voor de uitvoering van het NSL-Gelderland hebben we inmiddels een bijdrage van ca. 8 mln. euro gekregen van het ministerie van VROM en we verwachten meer geld voor de uitvoering van het NSL-Gelderland. Het uitvoeren van lokale en regionale maatregelen kost namelijk veel geld: volgens het meest optimistische scenario in totaal € 112 mln. Wij gaan ervan uit dat het Rijk deze kosten betaalt. Dit laatste vormt de komende maanden de inzet voor de bestuurlijke onderhandelingen tussen de provincie, namens de betrokken Gelderse NSL regio's en gemeenten, en VROM.

Het NSL-Gelderland zal de basis vormen van het Provinciaal luchtbeleid voor de periode 2008-2012. Het provinciale actieplan zal eind 2007 worden afgerond en worden vervangen door het NSL-Gelderland. De coördinatie van het NSL-Gelderland ligt in handen van de gedeputeerde Klimaat en Milieu.

Conclusie:

- De provinciale ambitie bestaat uit het tijdig oplossen van alle wegen- en landbouwkneelpunten met de luchtkwaliteit in Gelderland, ook de hardnekkige. Voor fijn stof is dat in 2010 en voor stikstofdioxide in 2015. Dit vraagt een verhoogde inzet van alle betrokken partijen. Deze ambitie is alleen te realiseren onder de voorwaarde dat Europa derogatie van 5 jaar verleent en er voldoende geld beschikbaar is voor de uitvoering van maatregelen. Dit vormt de inzet voor de bestuurlijke onderhandelingen tussen de provincie en VROM.
- De provincie wil de knelpunten luchtkwaliteit oplossen door uitvoering te geven aan het Provinciale Actieprogramma Luchtkwaliteit. Daarbij zullen wij o.a. de door de gemeenten aangegeven knelpunten bij provinciale wegen nader onderzoeken en zonodig aanvullende maatregelen nemen. Daarnaast zullen wij samen met rijk, regio's en gemeenten uitvoering geven aan het Gelderse NSL, een programma waarin samenwerking en daadkracht centraal staat.

Eindconclusies

- De langjarige trend laat een steeds betere luchtkwaliteit zien doordat (vracht)auto's steeds schoner worden, al kan de kwaliteit van jaar tot jaar variëren onder invloed van de meteorologie.
 - Evenals in vorige jaren zijn alleen overschrijdingen geconstateerd voor fijn stof en stikstofdioxide en niet voor andere stoffen.
 - Overschrijdingen zijn vastgesteld in 49 van de 56 Gelderse gemeenten, vooral langs lokale wegen in de bebouwde kom in grote steden, langs rijks- en provinciale wegen en rond agrarische bedrijven.
 - In 7 gemeenten is er voor zover bekend "geen vuiltje aan de lucht".
 - In vergelijking met 2005 is in 2006 het aantal woningen/personen binnen overschrijdingsafstanden in Gelderland vergelijkbaar, de luchtkwaliteit van stikstofdioxide iets beter en van fijn stof wat slechter geworden.
 - Naast het oplossen van hardnekkige normoverschrijdingen bij wegen is het niet tijdig kunnen oplossen van de landbouwknelpunten fijn stof is een punt van zorg.
 - Het beeld van de luchtkwaliteit in 2006 bevestigt dat aanpak van knelpunten nodig is in Stadsregio Knooppunt Arnhem-Nijmegen, Regio Rivierengebied, Regio De Vallei en in de GSO-gemeenten Doetinchem, Apeldoorn, Zutphen en Harderwijk. *
 - De provinciale ambitie bestaat uit het tijdig oplossen van alle wegen- en landbouwknelpunten met de luchtkwaliteit in Gelderland, ook de hardnekkige. Voor fijn stof is dat in 2010 en voor stikstofdioxide in 2015. Dit vraagt een verhoogde inzet van alle betrokken partijen. Deze ambitie is alleen te realiseren onder de voorwaarde dat Europa derogatie van 5 jaar verleent en er voldoende geld beschikbaar is voor de uitvoering van maatregelen. Dit vormt de inzet voor de bestuurlijke onderhandelingen tussen de provincie en VROM.
 - De provincie wil de knelpunten luchtkwaliteit oplossen door uitvoering te geven aan het Provinciale Actieprogramma Luchtkwaliteit, waarbij wij de knelpunten langs provinciale wegen nader onderzoeken en zonodig aanvullende maatregelen zullen nemen. Daarnaast gaan wij samen met rijk, regio's en gemeenten werken aan de uitvoering van het Gelderse NSL.
- * Deze regio's en gemeenten hebben projecten ingediend in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).

Bijlagen

Bijlage 1

Overschrijding in 2006 van fijn stof grenswaarden (peildatum 29/10/07)

Bijlage 2

Overschrijding in 2006 van de stikstofdioxide jaargemiddelde (peildatum 29/10/07)

Bijlage 3

Kaart 7

Landbouwkneelpunten, buitenstedelijke wegen met overschrijdingen en aantal personen binnen de daggemiddelde grenswaardecontour voor fijn stof in 2006

Kaart 8

Buitenstedelijke wegen met overschrijdingen en aantal personen binnen de grenswaarde- en de plandrempelcontour voor stikstofdioxide in 2006

Kaart 9

Gemeenten met overschrijdingen van de daggemiddelde grenswaarde van fijn stof in 2006 langs wegen, bij stallen en bij een combinatie van wegen en stallen

Kaart 10

Gemeenten met overschrijdingen van de stikstofdioxide grenswaarde in 2006 langs wegen

Kaart 11

Grootschalige concentratie Nederland voor fijn stof jaargemiddelde in 2006 (bron, MNP)

Kaart 12

Grootschalige concentratie Nederland voor stikstofdioxide jaargemiddeld in 2006 (bron, MNP)

Kaart 13

Vershil tussen de fijn stof concentraties in 2006 en 2005 (Grootschalige Concentratie Nederland, bron MNP)

Kaart 14

Vershil tussen de stikstofdioxide concentraties in 2006 en 2005 (Grootschalige Concentratie Nederland, bron MNP)

Bijlage 1

Overschrijding in 2006 van PM10 grenswaarden (29/10/07)

	jaargemiddelde (40 µg/m ³)		daggemiddelde (60 µg/m ³ , 35 dagen)	
	wegen	landbouw ¹	wegen	landbouw ¹
Aalten	geen overschrijding	1 bedrijf	geen overschrijdingen	6 bedrijven
Apeldoorn	geen overschrijding	3 bedrijven	28,7 km, 672 woningen	4 bedrijven
Arnhem	geen overschrijding	0 bedrijven	25,7 km, 137 woningen	0 bedrijven
Barneveld	geen overschrijding	4 bedrijven	7,8 km, 93 woningen	27 bedrijven
Berkelland	geen overschrijding	6 bedrijven	1,2 km, 1 woning	12 bedrijven
Beuningen**	geen overschrijding	0 bedrijven	7,6 km, 4 woningen	3 bedrijven
Bronckhorst	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	5 bedrijven
Brummen	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	0 bedrijven
Buren	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	7 bedrijven
Culemborg	geen overschrijding	0 bedrijven	0,4 km, 33 woningen	0 bedrijven
Doesburg	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	0 bedrijven
Doetinchem	geen overschrijding	2 bedrijven	0,3 km, 34 woningen	6 bedrijven
Druten	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	2 bedrijven
Duiven	geen overschrijding	1 bedrijf	2,9 km, geen woningen	1 bedrijf
Ede	geen overschrijding	11 bedrijven	15,7 km, 891 woningen	73 bedrijven
Elburg	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	1 bedrijf
Epe	geen overschrijding	3 bedrijven	geen overschrijdingen	6 bedrijven
Ermelo*	geen overschrijding	0 bedrijven	0,05 km, geen woningen	0 bedrijven
Geldermalsen	geen overschrijding	0 bedrijven	0,4 km, 30 woningen	3 bedrijven
Groesbeek	geen overschrijding	0 bedrijven	0,4 km, 10 woningen	2 bedrijven
Harderwijk	geen overschrijding	3 bedrijven	1,4 km, geen woningen	5 bedrijven
Hatterm*	geen overschrijding	2 bedrijven	0,6 km, geen woninge	2 bedrijven
Heerde *	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	1 bedrijf
Heumen**	geen overschrijding	0 bedrijven	0,5 km, geen woningen	1 bedrijf
Lingewaal	geen overschrijding	1 bedrijf	geen overschrijdingen	1 bedrijf
Lingewaard**	geen overschrijding	0 bedrijven	3,2 km, 60 woningen	2 bedrijven
Lochem*	geen overschrijding	4 bedrijven	geen overschrijdingen	9 bedrijven
Maasdiel *	geen overschrijding	2 bedrijven	4,5 km, 3 woningen	4 bedrijven
Millingen a d. Rijn	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	0 bedrijven
Montferland	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	4 bedrijven
Neder-Betuwe	geen overschrijding	0 bedrijven	0,2 km, geen woningen	1 bedrijf
Neerijnen	geen overschrijding	3 bedrijven	geen overschrijdingen	7 bedrijven
Nijkerk	geen overschrijding	6 bedrijven	2,4 km, 15 woningen	23 bedrijven
Nijmegen	2,1 km geen woningen	0 bedrijven	16,6 km, 42 woningen	0 bedrijven

* Luchtkwaliteit bepaald via gegevens Rijkswaterstaat en berekeningen rond provinciale wegen

** Luchtkwaliteit bepaald via gemeentelijke rapportage aangevuld met gegevens luchtkwaliteit rond rijks- en provinciale wegen

*** Luchtkwaliteit bepaald met RVMK en CAR versie 6.1.1

Op basis ECN onderzoek Fijn stof uit stallen, verfijningsslag i.h.k.v. het NSL, 2007, in voorbereiding

	jaargemiddelde (40 µg/m ³)		daggemiddelde (50 µg/m ³ , 35 dagen)	
	wegen	landbouw ¹	wegen	landbouw ¹
Nunspeet	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	1 bedrijf
Oldebroek	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	2 bedrijven
Oost Geire	geen overschrijding	3 bedrijven	geen overschrijdingen	18 bedrijven
Oude IJsselstreek	geen overschrijding	3 bedrijven	1,8 km, 56 woningen	9 bedrijven
Overbetuwe***	geen overschrijding	3 bedrijven	geen overschrijdingen	4 bedrijven
Putten**	geen overschrijding	2 bedrijven	1,4 km, geen woningen	4 bedrijven
Renkum *	geen overschrijding	0 bedrijven	0,4 km, geen woningen	0 bedrijven
Rheden	geen overschrijding	0 bedrijven	4,4 km, 25 woningen	0 bedrijven
Rijnwaarden	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	0 bedrijven
Rozendaal	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	0 bedrijven
Scherpenzeel	geen overschrijding	1 bedrijf	geen overschrijdingen	11 bedrijven
Tiel	geen overschrijding	0 bedrijven	0,4 km, 127 woningen	0 bedrijven
Ubbergen	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	0 bedrijven
Voorst **	geen overschrijding	0 bedrijven	1,5 km, geen woningen	2 bedrijven
Wageningen	geen overschrijding	0 bedrijven	1,8 km, 6 woningen	1 bedrijf
West Maas en Waal*	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	20 bedrijven
Westervoort **	geen overschrijding	0 bedrijven	0,4 km, 9 woningen	0 bedrijven
Wijchen	geen overschrijding	0 bedrijven	16 km, 1 woning	1 bedrijf
Winterswijk	geen overschrijding	0 bedrijven	geen overschrijdingen	0 bedrijven
Zaltbommel	geen overschrijding	2 bedrijven	2,1, geen woningen	3 bedrijven
Zevenaar	geen overschrijding	0 bedrijven	1,3 km, 157 woningen	1 bedrijf
Zutphen	geen overschrijding	3 bedrijven	0,7 km, 157 woningen	4 bedrijven
Totaal	2,1 km 0 woningen	69 bedrijven	152,6 km, 2436 woningen	299 bedrijven

- * Luchtkwaliteit bepaald via gegevens Rijkswaterstaat en berekeningen rond provinciale wegen
- ** Luchtkwaliteit bepaald via gemeentelijke rapportage aangevuld met gegevens luchtkwaliteit rond rijks- en provinciale wegen
- *** Luchtkwaliteit bepaald met RVMK en CAR versie 6.1.1

Op basis ECN onderzoek Fijn stof uit stallen, verfijningsslag i.h.k.v. het NSL, 2007, in voorbereiding

Bijlage 2

Overschrijding in 2006 van NO2 jaargemiddelde (29/10/07)

	plandrempel 2006 (48 µg/m3)	grenswaarde (40 µg/m3) - uiterlijk op 01-01-2010 -
Aalten	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Apeldoorn	0,4 km, geen woningen	6,2 km, 232 woningen
Arnhem	1,1 km, geen woningen	19,2 km, 70 woningen
Barneveld	0,05 km, geen woningen	7,4 km, 10 woningen
Berkelland	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Beuningen**	geen overschrijdingen	9,3 km, 4 woningen
Bronckhorst	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Brummen	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Buren	geen overschrijdingen	0,3 km, geen woningen
Culemborg	geen overschrijdingen	1,5 km, 35 woningen
Doesburg	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Doetinchem	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Druten	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Duiven	geen overschrijdingen	3,2 km, geen woningen
Ede	geen overschrijdingen	11 km, 150 woningen
Elburg	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Epe	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Ermelo*	geen overschrijdingen	0,2 km, geen woningen
Geltemaisien	0,2 km, geen woningen	7,6 km, 1 woning
Groesbeek	geen overschrijdingen	0,4 km, 10 woningen
Harderwijk	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Hatterij*	geen overschrijdingen	3 km, geen woningen
Heerde*	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Heumen**	geen overschrijdingen	2,4 km, geen woningen
Lingewaal	geen overschrijdingen	0,1 km, geen woningen
Lingewaard**	0,2 km, 6 woningen	3,2 km, 60 woningen
Lochem*	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Maasdriel*	geen overschrijdingen	5 km, 3 woningen
Millingen a d Rijn	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Montferland	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Neder-Betuwe	geen overschrijdingen	0,4 km, geen woningen
Neerijnen	0,6 km, geen woningen	4,6 km, geen woningen
Nijkerk	0,7 km, geen woningen	9,8 km, 10 woningen
Nijmegen	8,6 km, 24 woningen	28,9 km, 567 woningen
Nunspeet	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Oldebroek	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen

* Luchtkwaliteit bepaald via gegevens Rijkswaterstaat en berekeningen rond provinciale wegen

** Luchtkwaliteit bepaald via gemeentelijke rapportage aangevuld met gegevens luchtkwaliteit rond rijks- en provinciale wegen

*** Luchtkwaliteit bepaald met RVMK en CAR versie 6.1.1

	plandrempel 2006 (48 µg/m3)	grenswaarde (40 µg/m3) - uiterlijk op 01-01-2010 -
Oost Gelre	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Oude IJsselstreek	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Overbetuwe***	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Putten**	geen overschrijdingen	0,2 km, geen woningen
Renkum*	geen overschrijdingen	1,0 km, geen woningen
Rheden	geen overschrijdingen	1,7 km, 6 woningen
Rijnwaarden	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Rozendaal	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Scherpenzeel	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Tiel	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Ubbergen	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Voorst **	geen overschrijdingen	5,5 km, geen woningen
Wageningen	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
West Maas en WI*	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Westervoort**	geen overschrijdingen	0,2 km, geen woningen
Wijchen	geen overschrijdingen	2,1 km, 17 woningen
Winterswijk	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Zaltbommel	0,2 km, geen woningen	1,5 km, 79 woningen
Zevenaar	geen overschrijdingen	0,2 km, geen woningen
Zutphen	geen overschrijdingen	geen overschrijdingen
Totaal	12 km, 30 woningen	136,2 km, 1254 woningen

* Luchtkwaliteit bepaald via gegevens Rijkswaterstaat en berekeningen rond provinciale wegen

** Luchtkwaliteit bepaald via gemeentelijke rapportage aangevuld met gegevens luchtkwaliteit rond rijks- en provinciale wegen

***Luchtkwaliteit bepaald met RVMK en CAR versie 6.1.1

Bijlage 3

In bijlage 3 zijn diverse kaarten opgenomen met een nadere toelichting op de luchtkwaliteitsproblematiek in 2006.

Zo zijn op kaart 7 de landbouwknelpunten fijn stof en de overschrijdingen bij rijks- en provinciale wegen aangegeven, alsmede hoeveel personen er zich bevinden binnen de grenswaardecontour van fijn stof langs wegen.

Op kaart 8 zijn de overschrijdingen bij rijks- en provinciale wegen aangegeven alsmede hoeveel personen binnen de grenswaardecontour en de plandrempel van stikstofdioxide langs wegen zich bevinden.

Op kaart 9 is voor de daggemiddelde grenswaarde van fijn stof aangegeven welke soort knelpunt een gemeente heeft: alleen knelpunten langs wegen, alleen bij landbouwbedrijven, zowel knelpunten langs wegen als bij landbouwbedrijven en gemeenten zonder knelpunten.

Kaart 10 geeft voor stikstofdioxide aan of een gemeente knelpunten heeft langs wegen of geen knelpunten

Jaarlijks brengt het Milieu en Natuur Planbureau de luchtkwaliteit in beeld, zonder rekening te houden met de aanwezigheid van lokale bronnen. Dit doet men door het uitbrengen van de grootschalige concentraties Nederland (bron: MNP)

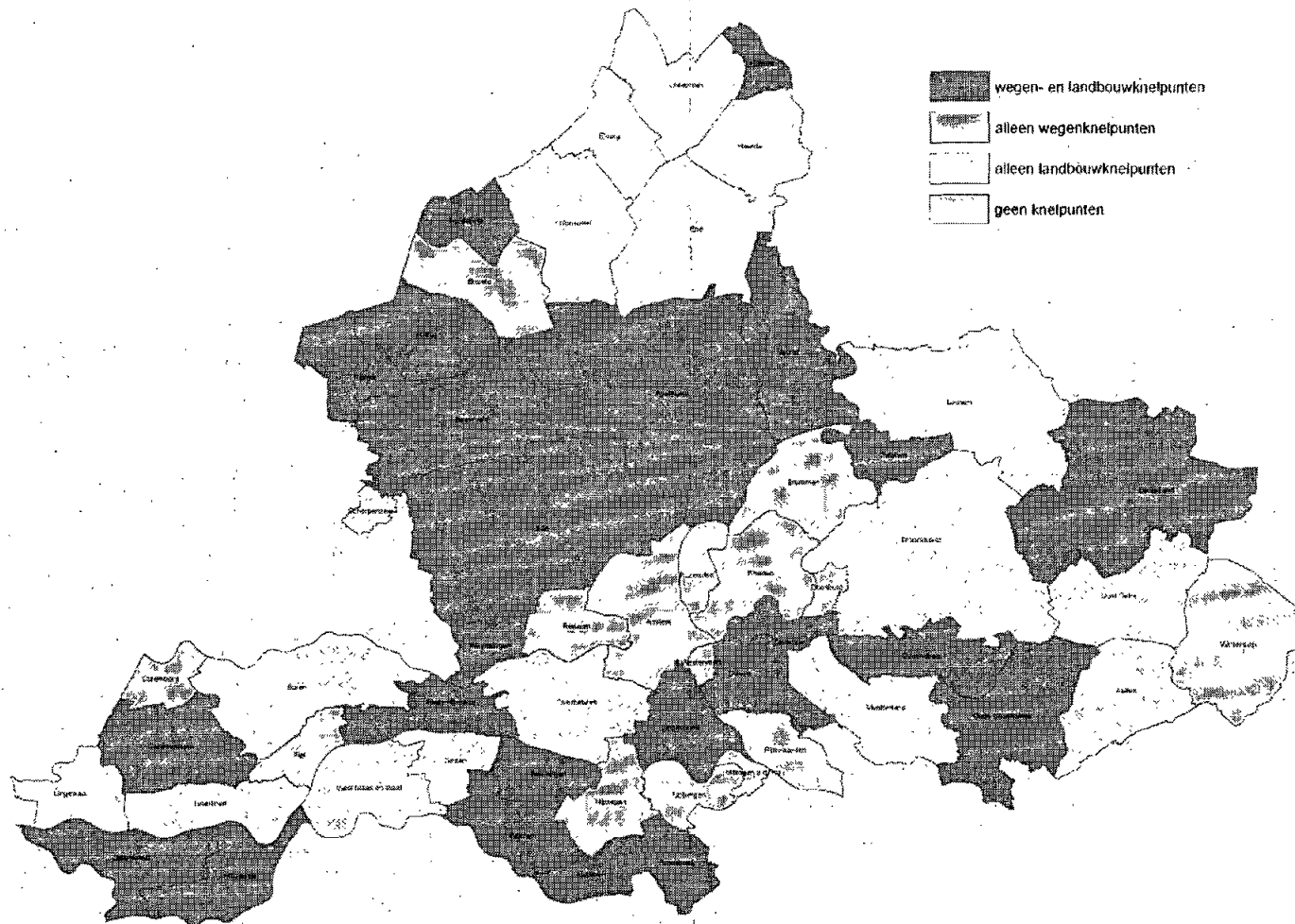
Kaart 11 geeft de grootschalige concentratie Nederland (GCN-PM10) voor het daggemiddelde van fijn stof in 2006, de optredende concentraties zonder de lokale bronnen. Nergens overschrijdt de GCN voor fijn stof de norm van 35 dagen. De hoogste concentraties zijn te vinden in de Vallei (tot 28 dagen), het Rivierengebied (tot 28 dagen), de Stadsregio Arnhem/Nijmegen (tot 28 dagen), Apeldoorn (tot 24 dagen) en het zuidelijke deel van de Achterhoek (tot 24 dagen). In dergelijke gebieden met een hoge GCN-PM10 kunnen lokale bronnen als wegen en landbouwbedrijven aanleiding zijn voor normoverschrijdingen.

Kaart 12 geeft de grootschalige concentratie Nederland (GCN-NO2) voor stikstofdioxide in 2006, de optredende concentraties zonder rekening te houden met de lokale bronnen. Overal in Gelderland ligt de GCN-NO2 onder de norm van 40 µg/m3. De hoogste concentraties stikstofdioxide zijn te vinden ten zuid-westen van de lijn Nijkerk-Arnhem (tot 30 µg/m3), dus ook in de Stadsregio Arnhem/Nijmegen, maar ook in Apeldoorn (tot 30 µg/m3). In dergelijke gebieden met een hoge GCN-NO2 kunnen lokale bronnen als wegen aanleiding zijn voor normoverschrijdingen.

Als 2006 wordt vergeleken met 2005 valt op dat de fijn stof hoeveelheid in de gehele provincie is toegenomen met minimaal 1 µg/m3 tot maximaal 2,5 µg/m3 in het oosten van Gelderland (kaart 13)

In 2006 is de stikstofdioxide concentratie ten opzichte van 2005 in midden en westen van de provincie afgenomen met 2 µg/m³. Deze afname van stikstofdioxide geldt o.a. voor de grotere gemeenten Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen. In de Achterhoek is de stikstofdioxide concentratie juist toegenomen met 2 µg/m³ (bijlage 3, kaart 14). De belangrijkste oorzaak van de veranderingen ten opzichte van 2005 zijn grotendeels veroorzaakt door de wat minder gunstige meteorologie in 2006.

Gemeenten met overschrijdingen van de daggemiddelde grenswaarde van fijn stof in 2006 naar oorzaak

provincie
Gelderland

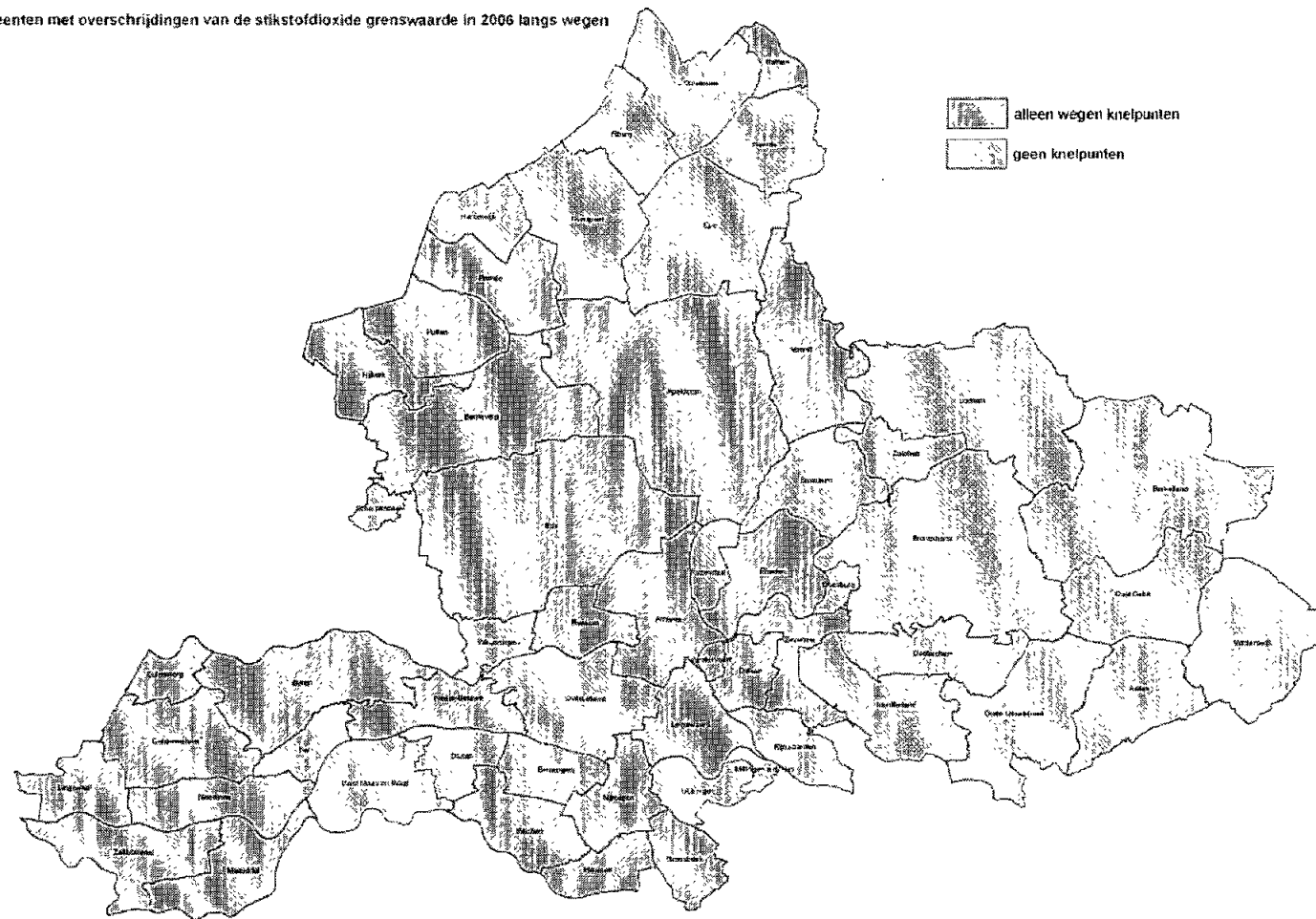
0 50 100
kilometers

De provincie
Gelderland
Bestuursgebied: 15.744 km²
Bevolking: 1.820.000

Arnhem
Eindhoven
Maastricht
Rotterdam

Kaart 9 Gemeenten met overschrijdingen van de daggemiddelde grenswaarde van fijn stof in 2006 langs wegen, bij stallen en bij een combinatie van wegen en stallen

Gemeenten met overschrijdingen van de stikstofdioxide grenswaarde in 2006 langs wegen

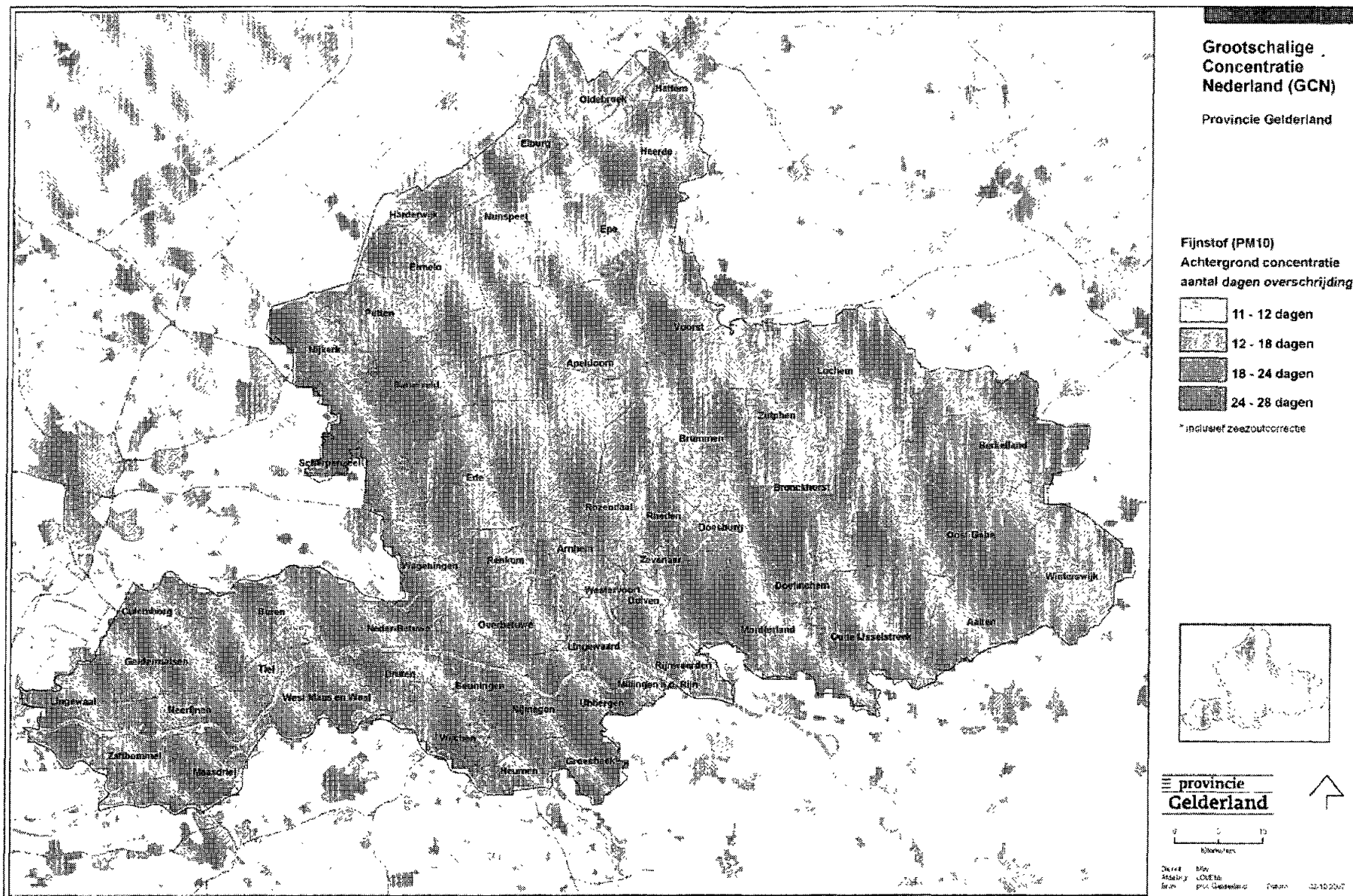
provincie
Gelderland

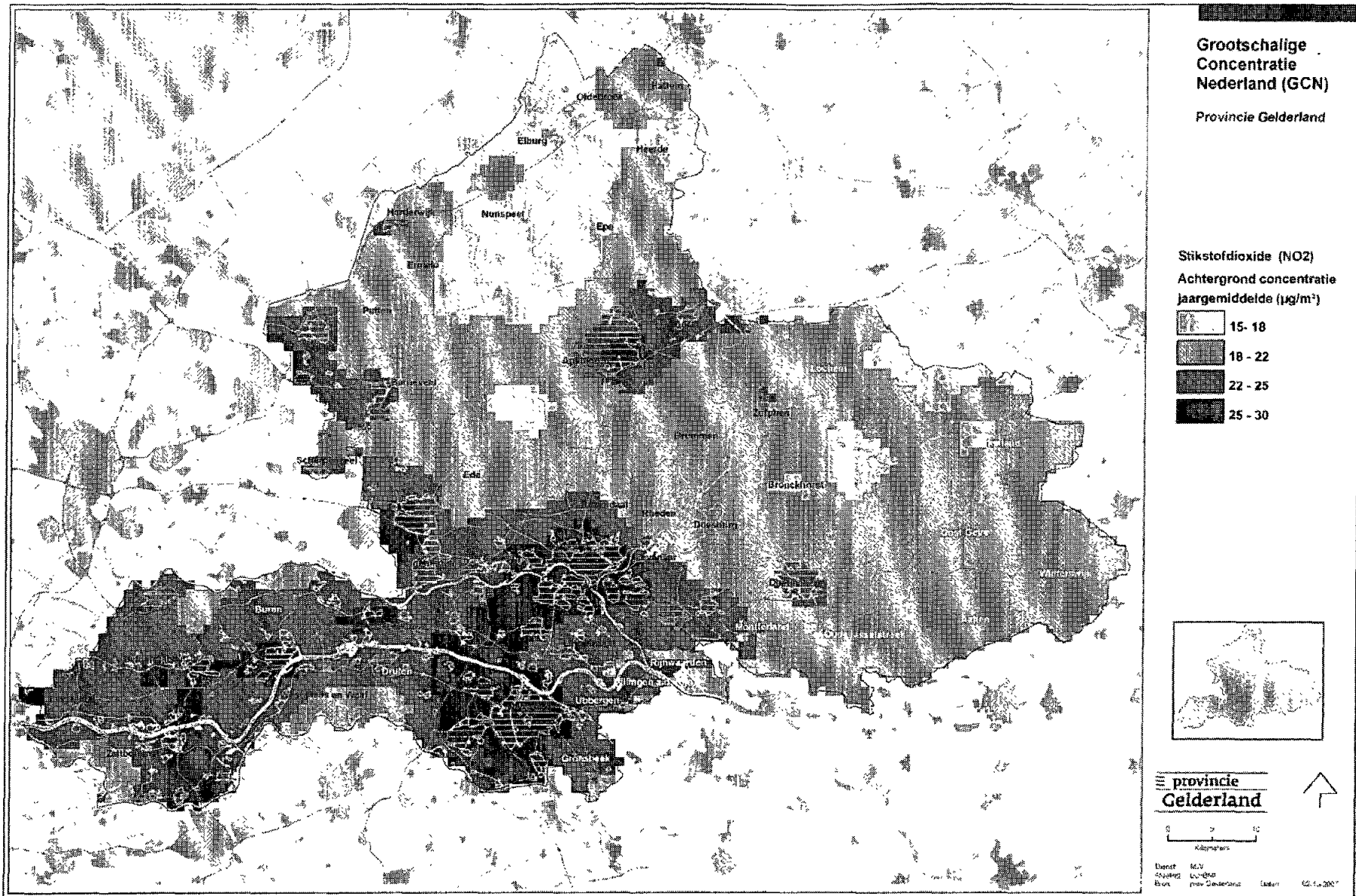
0 5 10
kilometers

Druck: BPU, 4/07
 Ontwerp: G&M, 4/07
 Foto: J. van der Wal, 4/07
 Tekst: J. van der Wal, 4/07

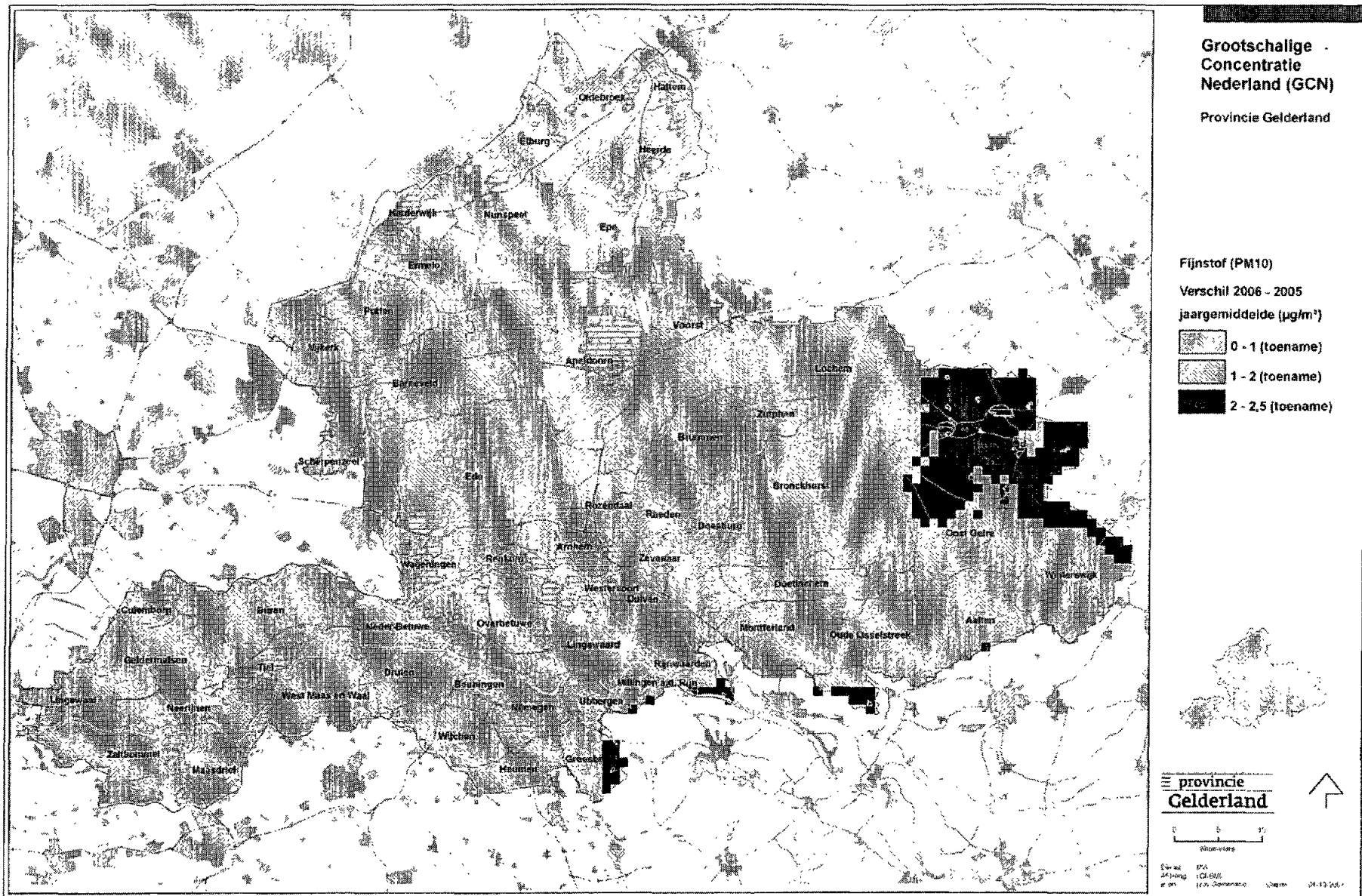
Kaart 10 Gemeenten met overschrijdingen van de stikstofdioxide grenswaarde in 2006 langs wegen

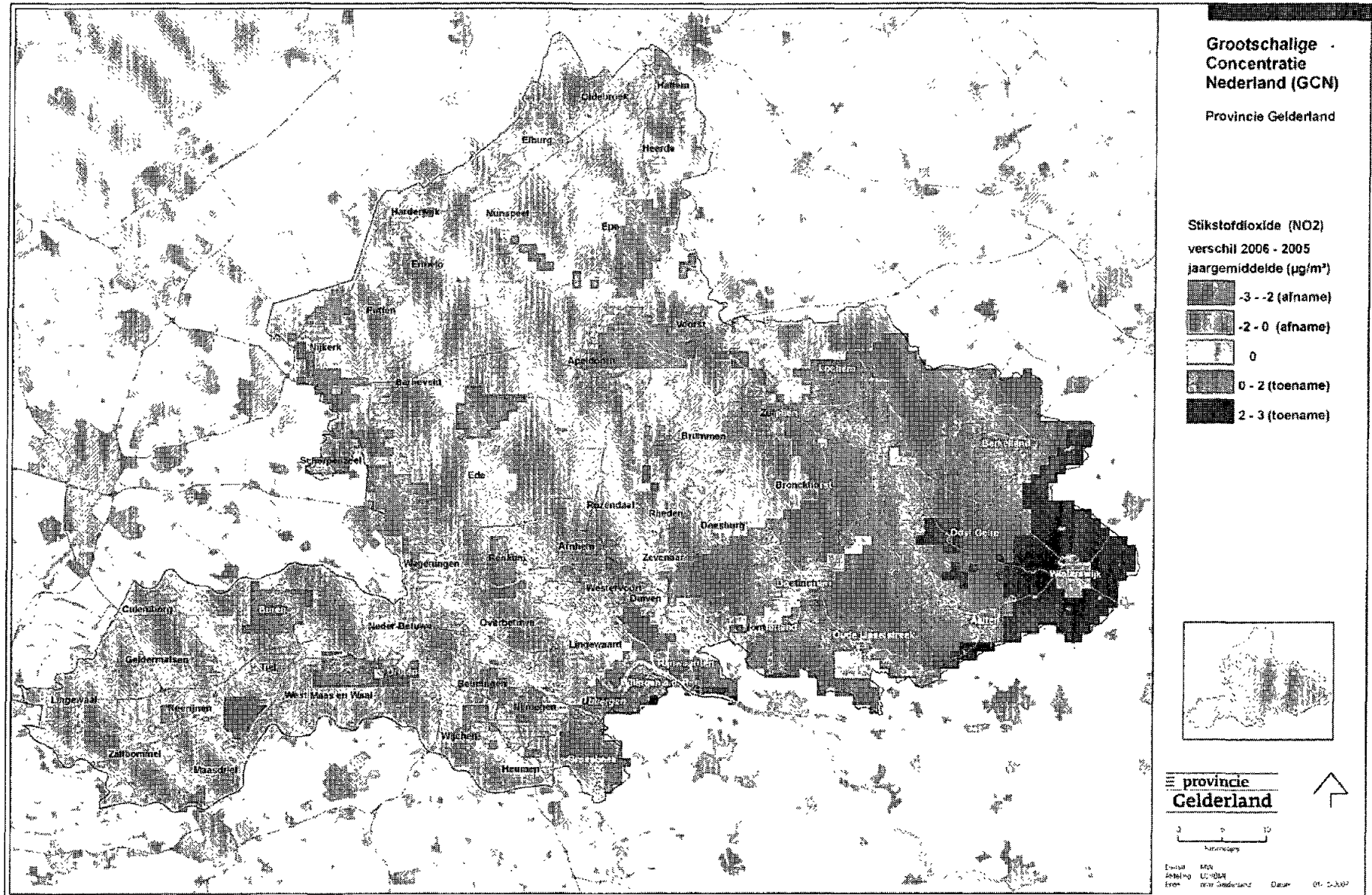
Kaart 11 Grootschalige concentratie Nederland voor fijn stof daggemiddelde in 2006 (bron, MNP)

Kaart 12 Grootschalige concentratie Nederland voor stikstofdioxide jaargemiddeld in 2006 (bron, MNP)

Kaart 13 Verschil tussen de fijn stof concentraties in 2006 en 2005 (Grootschalige Concentratie Nederland, bron MNP)

Kaart 14 Verschil tussen de stikstofdioxide concentraties in 2006 en 2005 (Grootschalige Concentratie Nederland, bron MNP)